

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

20. De corpore vitiatis ordinandis, vel non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

Dices, sicut votum non obligat in præjudicium melioris boni, ita nec sponsalia in præjudicium status melioris, scilicet sacerdotalis. *si esse disparitatem*: quia votum fit directe Deo, à quo non censetur acceptari in melioris boni præjudicium; sponsalia autem sunt homini, à quo simpliciter acceptantur, & exinde simpliciter nascitur obligatio.

Dices iterum, sponsalia habere tacitam conditionem, *rebus sic stantibus, & nisi notabilis mutatio interveniat. c. quemadmodum. 25. de Jurejurando*; & sicut per votum simplex postea emissum ex sententia multorum Doctorum sponsalia solvenda sunt, ita etiam ex susceptione sacrorum Ordinum. *q. dictam conditionem tacitam esse intelligendam tantum de mutatione casuali, non voluntaria, quam regulariter nemo potest ponere in alieni juris præjudicium. Unde etiam verius est, ne quidem votum castitatis simplex in præjudicium sponsæ valere, sicut docet Sanch. d. l. disp. 46. n. 7.* non enim licet votum ea, quæ in votantis potestate non sunt. Est tamen contraria sententia etiam non omnino improbabilis propter auctores à Sanch. *dictis locis* allegatos.

TITULUS XX.

De corpore vitiatis ordinandis, vel non.

SUMMARIUM.

1. Corpore vitiatis qui dicantur?
2. Debiles & deformes etiam alienâ culpâ *ita facti* prohibentur.
3. Claudicans an prohibeatur ordinari?
4. Quanta debeat esse debilitas vel deformitas, in artibus est Episcopi.
5. Carens uno tantum oculo an sit irregularis?
6. Læsi aut oculum scititium habentes an prohibeantur ab Ordinibus?

ENGEL IN DECRET. LIB. I.

7. *Mutilantes se ipsos, aut mutilationem sine causa justa procurantes in quacunque parte corporis sunt irregulares.*
8. *Non est licita castratio ad tuendam castitatem.*
9. *Mutilatus ex justa causa morbi, aut irvium alieno facto non est irregularis, si membrum non sit ad executionem Ordinis necessarium, vel inde resultet deformitas.*
10. *Castratus non tenetur partem abscissam in collo portare.*
11. *Insignis disputatio, an castratus propter vocem se irregularis?*
12. *Castrationem propter vocem qui docem esse licitam?*
13. *Contrarium probabilis.*
14. *Usufructuarius qualiter possit rem usufructuariam meliorare.*
15. *Vitiatus post susceptos Ordines quando debeat prohiberi à Ministerio.*
16. *Quid de Epileptico & Energumeno?*
17. *Quid de Abstêmio?*
18. *Quid de Hermaphrodito?*
19. *Cum mutilatus quis dispenset?*

Corpore vitiati regulariter ad Ordines admittendi non sunt. *dist. 55. per t. 1. am. & X. hoc tit.* Sunt autem corpore vitiati in triplici differentia: alii enim sunt *debilitati*, alii *mutilati*, alii *notabiliter deformes*.

Debilitati dicuntur, qui membrum aliquod ad sacrum Ministerium necessarium inutile habent, aut qui continuo, & gravi aliquo morbo laborant. *Mutilati* dicuntur, qui aliquo membro carent. *Deformes* denique, qui enorme habent vitium, defectum, vel maculam in exterioribus membris, unde sine notabili horrore, irrisione, vel scandalo conspici nequeunt.

Debiles & deformes, sive suâ, sive alienâ culpâ debilitati aut deformati sint, non debent ad Ordines promoveri, ut satis probatur, *ex c. fin. dist. 55. ubi Pontifex illi, inquit, cui eruitus est oculus, non possunt secundum Canones Sacerdotii jura concedi, neque enim aliquid ei prodest, quod oculum in vitium amisserit, &c.*

Clau.

3 *Claudicat*io tamen licet videatur esse deformitas, non tamen impedit ab Ordinibus, dummodo claudicans ad solennia Missarum baculo non indigeat. *c. si quis. 10. dist. 55. juncto c. nullus Episcopus. 57. dist. 1. de Consecr.*

4 Generaliter autem quanta debeat esse deformitas, vel debilitas, ut in casibus in jure non expressis causet irregularitatem, arbitrio Episcopi relinquatur. Innoc. & DD. communiter, *in cap. 1. & 2. hoc tit. c. communiter. 3. dist. 33. Pialetius in Praxi Episc. part. 1. cap. 1. num. 36.*

5 Circa defectum oculorum adhuc quaritur, sine distinguendum, an quis dextro vel sinistro oculo careat? Item an alteruter oculus planè erutus, an verò pupillà integrà tantum virtus visiva in illo destructa sit?

R. I. quia oculus erutus præter defectum visus causat simul deformitatem, idè de jure sive dexter sive sinister sit, irregularitatem inducit, neque enim *Canonem aliquem casum in amissione oculi, qui ad Sacerdotium adipiscendum non impediret, suis expressisse regulis invenimus*, ait Pontifex *in d. c. fin. d. 55.*

Interim tamen si quis oculum sinistrum saluum & integrum haberet, (qui de stylo curiæ solet *oculus Canonis* appellari, quòd per illum Canon Missæ legi debeat) facilius à summo Pontifice dispensationem impetraret, *Zoëlius hoc tit. num. 2.*

R. II. Qui oculum sinistrum bonum & videntem, dextrum autem integrum quidem, sed virtute visivâ destitutum haberet, ex communi Doctorum opinione irregularis non esset. Imò id ipsum non improbabiler procederet, si in solo oculo dextro videns sine indecora faciei ad populum conversione *Canonem Missæ* legere valeret. *Barb. Juris Eccl. s. univ. lib. 1. cap. 33. num. 140. Navar. in Manuali. cap. 27. num. 199.*

Quid de *luscis*, aut tortos seu obliquos oculos habentibus sentiendum? R. deformitatem istam arbitrio Episcopi considerandam esse, ita ut tales, si immo dicam corporis inclinationem ad legendum requirerent, vel populo risum, aut illusionem escularent, admittendi non sint. *Zoëlius hoc tit. num. 10.*

Quid de habente *oculum fictitium*, vitreum, lapideum? Putarem sine dispensatione facile ordinandum non esse; quarevera oculus naturalis est erutus, & in Canonibus non ponitur hæc exceptio ob restitutionem oculi ficti; & deinde ille oculus artificialis facile potest adverti, excidere, aut perire, & deficere occasio reparandi, ut appareat deformitas.

Inter *mutilatos* distinctio est faciendâ, an se ipsos mutilarint, vel mutilationem sine causa procurarint, an verò ab aliis callo aut ex causa necessitatis, infirmitatis, vel persecutionis sint mutilati? Priore casu, quando quis mutilationem fecit sine causa, sive in magno. sive parvo membro etiam in parte cujuslibet digiti, ab Ordinibus acceri debet: neque enim in eam consideratur defectus, quam sævitia, & mala voluntas aulæ sibi ferrum injicere. *c. qui partem. 6. dist. 55.* Sicut de illis frequentia etiam ponunt exempla *Canonis*, qui non per disciplinam Religionis, & abstinentiam, sed per abstractionem Plasmatis à Deo corporis exultimantes, posse à se carnales concupiscentias amputari, castraverunt se, qui sui homicidæ, & Dei conditionis inimici vocantur. *c. si quis. 4. c. 5. & 9. dist. 55. c. significavit. 4. hoc tit.*

Posteriore casu, quando nimirum quis ex iusta causa, vel certè alieno facto non affectato mutilatus est in tali membro, quòd ad exercitium Ordinum necessariò requiritur, vel ejus defectus notabilem deformitatem

tatem inducit, ut amputatio manūs, nasi &c. tali calu ordinari non debet. *c. exposi- ssi. 6. hoc tit.* Si verò membrum sine culpa amputatum non impediat ulum divini Ministerii, tunc nec etiam susceptionem Ordinum impedit; sicut exemplum habetur, in *c. Thomas. 7. hoc tit.* ubi instrumentum ferreum alicui super dextrā pollicem fortuito cadens ab eo unguam, seu priorem articulum avulsit: & deciditur ibidem, non esse impedimentum Canonicum, si mutilatus in reliqua parte pollicis sufficientem habeat ad frangendam hostiam fortitudinem.

9 Similiter, qui à Medicis propter aegritudinem, vel à Barbaris, aut Dominis suis inviti castrati fuerunt, aut Eunuchi nati sunt, ad Clericatus officium admittuntur. *c. Si quis. 7. cum seqq. dist. 55. c. ex parte. 3. X. hoc tit.* Vulgi autem error est, quod castratus, si vel de jure, vel ex dispensatione ad sacros Ordines admittatur, debeat partem excelsam in pulveres redactam in collo portare, quia non ideo minus foret integritate corporis, & virilitate destitutus, ut advertit Gloss. in *c. Eunuchus. 8. dist. 55. Covar. in Relect. Clem. Si furiosus. de Hereticis. part. 1. c. 1. n. 5.*

De eo dubitari posset, qui propter solam vocem musicam castratus est, an irregularis censeri debeat? vel an licita sit talis propter vocem castratio?

11 Et quidem quod attinet ad irregularitatem, si puer in eunis, vel ante septennium, & ulum rationis, aut invitus per violentiam, aut dolum potu somnifero sopitus factus esset, res minoris difficultatis foret, nam contra voluntatem facti non efficiuntur irregulares. At verò si sciens, volensque castratus aliquis fuerit, non satis constat, quid de jure respondendum sit, & tantum frequenter apud aulas Principum hæc

quæstio movetur. Ferdinandus de Castro-palao, in opere suo morali, parte 6. puncto. 12. n. 4. summariter insinuat, non videri improbableem, vocis retinendæ causâ castratum irregularem non esse, eò quod hæc irregularitas in jure statuta non legatur, aliunde autem constat, irregularitatem sine textu expresso induci non debere. *c. Is qui. 18. de Sentent. excom. m. 6.*

Item addi posse videtur alia ratio, quòd 12 ex sententia Pasqualigi, & Salonii, quos refert, & sequitur Caramuel in Theologia fundam. fundamento. 45. §. 19. castratio propter vocem licita asseratur; tum quòd suavis vox, maxime ad divinum cultum ordinata, sit perfectio corporalis, quæ pluribus membris, præsertim habita statûs consideratione minus necessariis præstat; tum quòd homo, licet non sit dominus membrorum suorum. *L. liber homo. 13. ff. Ad l. Aquil.* sit tamen usufructuarius, qui potest rem usufructuariam meliorem facere. v. g. inutiles arbores excidendo, meliores inserendo, &c. *L. si cuius rei. 13. §. usufructuar. 4. ff. de usufructu.* tum denique, quòd talis castratio magnam utilitatem importet, promerendo Principum gratiam, & stipendia cantoribus præstari solita. Denum etiam juvat, quòd in castratis per se non videatur considerari aliquis defectus virilis formæ, alias nec invitè, vel ex causa aegritudinis incisi ordinari possent.

Verum licet differri nequeam, hujus- 13 modi castratum de facto ordinatum probabiliter tolerari, & ordinantem excusari ob adductas rationes posse, cum & nonnunquam Episcopus in dubio jure dispensare valeat, ut alibi diximus, magis tamen existimo, in hoc casu simpliciter irregularitatem statuendam esse; ut etiam insinuat Salonius, apud Caramuelem *d. l. Bonac. de Censuris d. sp. 7. quest. 2. num. 34.*

T 2

Si enim

Si enim voluntariè procurans incisionem propter castitatem servandam, & sic propter finem supernaturalem est irregularis, ut dictum; ergo multò magis propter utilitatem humanam, & finem minus excellentem,

Deinde *mutilatio* sui illicita causat irregularitatem, sed mutilatio ob vocem servandam ex magis communi & frequentiori Doctorum sententia est illicita, ergo. hæc minor propositio probatur autoritate Divi Thom. 2. 2. *quest. 65. art. 1. Diana, parte. 3. Tract. 5. Resolut. 38. & parte 6. Tract. 8. Resolut. 36. Bonac. d. l. & aliorum plurium apud hos & Caramuelem, l. cit. Item in Novell. 142. generaliter sub poena talionis, & bonorum confiscationis prohibuit Imperator hominum castrationem sine causa necessitatis intentatam. Adde L. 4. §. 2. ff. ad. L. Corn. de Siciariis Ratio est, quòd cum nemo sit membrorum suorum dominus, nemo potest in eorum abscissionem consentire, nisi quatenus id exigat conservatio totius corporis, vel membri principalis, & quia castratio importat præsens vitæ periculum, ut in d. *Novel. dicitur*, nemo potest se vitæ periculo sine causa necessitatis, aut Reipublicæ exponere. Aliæ rationes in resolutione contrariorum patebunt.*

Igitur ad primum argumentum contrarium respondetur, suavitatem vocis muliebris neutquam esse perfectionem corporis virilis, & evirationem plerumque apud homines rideri, & probro duci; quamvis autem suavitas vocis applicetur ad cultum divinum, non est tamen cultui divino necessaria; ut nihil dicamus, quòd fermè frequentius extra Ecclesiam, aut nonnunquam etiam intra lasciviam deseruiat.

14 Ad alterum argumentum dicitur, de jure usufructuarium rem meliorem facere

posse, si id faciat sine mutatione prioris status, non autem posse, auferendo rem etiam minus utilem (quæ simpliciter & absolute inutilis non sit, ut arbor arida,) & reponendo meliorem, quàm quatenus id gratum sit domino. *Textus apertus in Corpore Gothofredi in l. 7. in fine. cum l. seq. & l. 11. ff. de Usufructu*, sed non videtur gratum Deo, qui est Dominus nostri corporis, sine causa necessitatis mutilare partem corporis à se plasmati, cum tales abscissiones *Dei conditionis inimici* dicantur, in *supra d. dist. 55. ergo.*

Ad tertium reponitur, ex causa utilitatis temporalis, & lucri pecuniarii non licere amputare membrum, tum quòd nemo sit dominus membrorum suorum, quæ pro suo arbitrio pro lucro computare valeat; tum etiam quòd corpus liberi hominis non recipiat estimationem. L. 3. ff. *Si quadrupes pauperiem. l. 1. §. 5. & l. ult. ff. de his, qui effuderint, vel detecerint.*

Cæterùm si quis post susceptos Ordines vitiatus fuerit, suâ culpâ, aut facto proprio, ab Altaris Ministerio debet removeri. *cap. significavit. 4. hoc tit.* si verò non suâ culpâ, sed alieno facto mutilatus, debilitatus aut deformatus quis fuerit, in illis poterit officiis ministrare, ad quæ propter talem vitiacionem non est inhabilitatus. *c. Presbyterorum. 2. de Clerico agrot. Garcias. de Beneficiis, p. 7. c. 12. n. 101.*

De Epilepticis & Energumenis, sive à Daemonibus obsessis statutum est, ut tam diu censeantur ab officio suspensi, usque dum unius anni spatio per discretionem Episcopi à malo suo inveniuntur liberati. *c. communiter. 3. dist. 33. c. 1. c. an. 7. q. 2.*

Abstemius licet ad Presbyterium ascendere nequeat, ex probabiliori tamen sententia ad Subdiaconatum vel Diaconatum reputandus non est inhabilis, quia inferiores Ordines

TITULUS XXI.

De Bigamis non ordinandis.

SUMMARIÆ.

1. Bigamia quid, & cur inducat irregularitatem?
2. Bigamia vera quid?
3. Quid interpretativa, & quibus casibus contrahatur?
4. Cum vidua nulliter contrahens an officiatu bigamis?
5. Quid si matrimonium fuerit nullum ex defectu consensûs?
6. Peccans cum corrupta, vel cum pluribus non est irregularis.
7. Ducens à se prius corruptam non est irregularis.
8. Bigamia in infidelitate contracta an noceat post conversionem?
9. Bigamia similitudinaria quid?
10. Explicatur c. un. h. t. in 6.
11. In bigamia quis dispenset?
12. Apostolorum dicta non omnia faciunt ius divinum.

Bigamia nihil aliud, quam Matrimonii reiteratio; & quamvis mortuâ primâ uxore licitum sit ad alias nuptias transire (non verò plures uxores simul retinere, quod peccatum Polygamia dicitur, ut in *Lib. IV. tit. ult. traditur*) causat tamen bigamia irregularitatem, quod Apostolus. 1. *ad Timoth. 3. v. 2.* Episcopum jubeat, *unius uxoris virum esse.* Licet autem Apostolus de Episcopo loquatur, nihilominus eodem vocabulo etiam Presbyteros intellexisse communis sanctorum Patrum sententia est, & Concilium Nizænum addidit, nec ad quemcunque Ordinem Clericalem bigamum promovendum esse. *c. cognoscamus. 14. dist. 34.* Ratio est non solum ex eo, quod in primitiva Ecclesia etiam Presbyteri Episcopi nomine fuerint quandoque compellati. *c. 1. dist. 21. c. legimus. 24. dist. 93.* sed etiam, quod generaliter à sacris Canonibus inconveniens existimetur,

T 3

metur,

Ordines dantur quidem in ordine ad ministerium Sacerdotii, sed non ad necessarium alicuius ad Sacerdotium. Ita plures sunt tituli Cardinalium, & plures præbendæ in Ecclesiis Cathedralibus, in quibus solum Ordo Subdiaconatus sufficit. Zypæus in *Analyti. Juris Pont. tit. de Ordinandis. num. 11. Navar. in Man. c. 27. num. 204.*

18. *Hermaphroditus*, licet, si in eo sexus virilis prævaleat, viris annumeretur, *L. quaritur. 10. ff. de Statu hominum.* non tamen videtur ad Ordines admittendus propter moralem indecentiam & monstruositatem, cum non sit vir simpliciter, sed naturam feminam participet. *Navar. dicto loco n. 203. Videatur etiam Zoësius, hoc tit. num. 12.*

19. Postremò in hoc tit. sciendum est, quod cum mutilatis vel deformatis irregularibus ordinariè tantum S. Pontifex dispenset. *Covar. in Relect. Clem. si furiosus. de Homic. p. 1. in princ. n. 7.* possit tamen Episcopus imprimis declarare, an defectus sit talis, & tantus, qui indigeat dispensatione. Deinde possit Episcopus subinde deformato, qui in publico honestè apparere nequit, dare licentiam celebrandi in privatis Capellis teste *Innoc. in c. 1. hoc tit.* quod intelligendum, si post Ordines susceptos aliquis deformatetur, prius enim deformatus admitti non deberet. Denique, si irregularitas proveniat ex mutilatione illicita occulta, poterit Episcopus dispensare autoritate Conc. Trident. *Sess. 24. de Reform. c. 6.*

Quandònam autem mutilationi vel occisioni alienæ causam præbentes fiant irregulares, in *Lib. V. Tit. de Homicidio. tractatur.*